

Motion till riksdagen

1988/89:So18

av Anita Stenberg och Marianne Samuelsson
(båda mp)

med anledning av skr. 1988/89:94 om
försöksverksamheten inom hälso- och sjukvården
med utdelning av sprutor och kanyler till
narkotikamissbrukare

Det är illa nog att alkoholen är en socialt accepterad drog. Några fler droger får absolut inte legaliseras eller bli socialt accepterade. I USA är t ex bruk av marijuana allmänt spritt och accepterat av medelklassen.

Vi anser att kampen mot narkotika måste föras på alla plan. Främst bör insatserna dock riktas mot missbrukarna på gatan, eftersom det är de som genom sin drogkonsumtion skapar den efterfrågan på narkotikamarknaden som knarkligorna tillgodoser. Ett annat sätt att bekämpa narkotikan är via internationell solidaritet. Den enda försörjningsmöjligheten för många fattiga bönder i u-länderna är att odla narkotika, ofta utan att regeringarna i respektive länder gör något för att skapa andra försörjningsmöjligheter. De är i stället ofta själva inblandade och tar stor del av förtjänsten.

Det måste också fortsättningsvis satsas resurser på att kämpa mot de internationella brottsyndikat som gör stora pengar på narkotikahandlingen; vi börjar få multinationella företag även i narkotikabranschen. Polisära resurser måste också satsas på att spåra upp narkotikafabriker och att avslöja topparna inom narkotikahandlingen. Det måste bli besvärligt att syssla med narkotika på alla nivåer. Naturligtvis kan det få en viss begränsad effekt om polisen griper missbrukare och smålangare, men för att få missbrukare att sluta använda narkotika hjälper det inte med polisgripanden. Poliser till fots, i miljöer där många ungdomar vistas och med goda personliga relationer till ungdomarna är ett bra sätt att förstöra marknaden för langarna.

Narkotikapolitikens mål skall vara ett samhälle fritt från icke medicinsk användning av narkotika. Narkotikapolitiken måste bygga på en bred, upplyst och engagerad folklig opinion och ha en förebyggande inriktning. I första hand skall den förhindra att narkotikabruk över huvud taget uppkommer.

Information om narkotika, gärna med informatörer från ideella organisationer, skall bedrivas, inte bara i skolor, utan på arbetsplatser, i folkrörelser, på fackliga möten osv. Informationen skall vara saklig och i första hand gå ut på att få åhörarna att avhålla sig från egna drogexperiment. Det är fel att någonsin acceptera att någon som man har en personlig relation till får fortsätta att långsamt begå självmord utan att man "lägger sig i".

Socialstyrelsen har gjort en utvärdering av det s.k. Lundaprojektet, dvs. den pågående verksamheten inom hälso- och sjukvården med utdelning av

rena sprutor och kanyler till narkotikamissbrukare med det uppgivna syftet att minska spridningen av infektion av HIV. Regeringen har i sin skrivelse 1988/89:94 informerat om att av totalt 29 infektionskliniker har, enligt en enkät gjord sommaren 1988, åtta kliniker bedrivit utdelning av sprutor och kanyler. Patienten tar initiativet. Villkoret är att förbrukade sprutor och kanyler återlämnas. Sjukvårdshuvudmannen står för kostnaden. Testning för infektion av HIV erbjuds men är inget krav på de flesta infektionskliniker. Fem av de åtta klinikerna samarbetar med den psykiatriska verksamheten, socialtjänsten och narkomanvården. Projektet i Lund har inte lagts upp med inriktning på att kunna utvärderas vetenskapligt. Lund tar emot ca 150 missbrukare per månad medan Malmö tar hand om ca 500. Verksamheten i Malmö har öppet ca fyra timmar i veckan, personalstyrkan är liten, rådgivning ges endast i begränsad omfattning. HIV-testning erbjuds men det finns inget aktivt samarbete med narkomanvården. Verksamheten har pågått sedan augusti 1987. (Dessa uppgifter kommer från regeringens protokoll av den 16 februari 1989.)

I augusti 1986 konstaterades två nysmittade intravenösa missbrukare i Malmö. Infektionskliniken och socialförvaltningen i Malmö beslöt att försöka utrota allt intravenöst missbruk i staden inom en tioårsperiod.

En avgiftningsavdelning öppnades på infektionskliniken och den fungerade mycket väl. Socialförvaltningen accepterade att missbrukare får byta sprutor. Denna verksamhet har fortsatt sedan juli 1987 med besök av fler än 500 missbrukare. De HIV-testas var tredje månad och mer än 90 % av missbrukarna uppger sitt fullständiga namn och personnummer. Intresset för avgiftning är stort. Sprutor delas ut för att hindra HIV-smitta men man applåderar inte missbruket. Det finns praktiskt taget ingen nyrekrytering av missbrukare i staden.

Sedan hösten 1988 har en narkomanvårdskurator, som tidigare arbetat inom socialförvaltningen, anställts. Han slussar in missbrukarna i lämplig vårdform.

De ca tio HIV-smittade missbrukarna som finns i Malmö har punktmarkerats. Ingen av dem är för dagen i pågående missbruk. Missbrukarnas behov av hjälp är individuellt växlande. Vissa med bostad, arbete och familj behöver bara medicinsk hjälp med avgiftning, andra behöver långvarig eftervård på behandlingshem.

”Kräv missbrukarens namn och personnummer och du skrämmer bort honom från att komma. Ge missbrukaren förtroendet att vara anonym och han ger läkaren förtroendet att veta hans namn och personnummer.” (Klinikchefen för infektionskliniken i Malmö)

Under 1988 minskade inbrott och snatterier med åtta procent medan läget var oförändrat i landet i övrigt.

Vid kontroll hos narkotikapolisen i Malmö stämmer uppgifterna om narkomanerna. Antalet sprutor slängda runt om i staden har snarast minskat. Siffran åtta procent kan man inte verifiera men minskningen är helt klar vad gäller inbrott och snatterier. Polisen tror att det är en ökning i landet för övrigt.

Vi anser mot bakgrund av de erfarenheter som gjorts i Malmö och Lund att försöksverksamheten i Malmö och Lund inte bör avbrytas eller förändras

förrän en utvärdering har kunnat ske. Försöksverksamheten verkar kunna ge gott resultat men tiden är för kort för en bedömning. Den bör istället ingå i regeringens förslag till försöksverksamhet på fyra platser där de övriga platserna kan ha sin försöksverksamhet utformad enligt regeringsförslaget.

Mot. 1988/89
So18

Hemställan

Med hänvisning till vad som i motionen framförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att på två platser, Malmö och Lund, bör försöksverksamheten inom hälso- och sjukvården med utdelning av sprutor och kanyler till narkotikamissbrukare fortsätta som hittintills i ytterligare tre år.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att på de övriga av de fyra platserna i försöksverksamheten bör verksamheten utformas i enlighet med vad socialministern anfört i skrivelsen.

Stockholm den 13 mars 1989

Anita Stenberg (mp)

Marianne Samuelsson (mp)

